

Azərbaycan kinosunun "Ad günü"

Rasim Ocaqov 72 illik həyatında bir gün də "Özgə ömür" yaşamadı

Adının Azərbaycan kino sənətinin səhifələrinə əbədi yazılmasının əsas səbəbi, əlbəttə ki, istedadı və həddindən artıq zəhmətsevərliyi oldu. Xalq artisti, Dövlət mükafatı laureatı Rasim Ocaqovu bu uğurlara çatdıran yol isə kino sənətinə vurğunluqdan başlamışdı...



"Sehir"li aləmlə tanışlıq

O, 1933-cü ildə Şəkiddə dünyaya gəlib. Uşaq illərinin qayğısız keçməsinə dövr, zaman imkan verməyib. Sovet hakimiyyətinin repressiya siyasətinin Azərbaycana vurduğu yaralar sağalmamış İkinci Dünya müharibəsi başlayıb. Müharibə dərd üstünə dərd gətirib. Evlərə "qara kağızlar"la gələn ah-nalələr, qəm-qüssəni, müharibənin düçar etdiyi maddi sıxıntıları, yoxsulluğu görüb.

Dünyanın o qarışıq vaxtlarında təhsil almağa başladı. 1941-ci ildə Şəkiddə orta məktəbin rus şöbəsinə getdi. Uşaq vaxtlarından foto ilə maraqlandı, həvəslə şəkillər çəkməyə başladı. O vaxtlar geoloq olacağı günlərini xəyalını qururdu. Bu arzuya Şəkinin dağlarına neft axtarmağa gələn mütəxəssisləri gördükdən sonra düşmüşdü. Amma yenə də fotoqrafiya ilə ciddi məşğul olmağı unutmadı.

Bir gün Şəkiyə sənədli film çəkən qrup gəldi. O zaman 9-cu sinifdə oxuyan Rasim onların işlərinə baxmaq üçün yanlarına getdi. Sirli kino aləmi onu özünə cəlb etdi. Elə o vaxt

dan daha bu aləmdən ayrılı bilmədi. Sənət arzusu dəyişdi. Valideynləri bundan xəbər tutanda razı olmadılar. Ancaq oğullarını da fikrindən döndərə bilmədilər.

Orta məktəbi 1951-ci ildə bitirən Rasim həmin il Moskvaya yollandı. Orada Ümumittifaq Dövlət Kinematografiya İnstitutunun Kinooperatorluq fakültəsinə qəbul olundu. Təhsil illərində dərs aldığı böyük sənətkarların sayəsində kino sənətinin möcüzəli aləmini yaxından tanıdı. Bu sənətə yenidən vuruldu.

Ümumittifaq Dövlət Kinematografiya İnstitutunu 1956-cı ildə bitirən R.Ocaqov Bakıya gəldi. "Azərbaycanfilm" Kinostudiyasında quruluşçu-operator kimi çalışmağa başladı. İlk dəfə 1957-ci ildə operator kimi "Bir məhəlləli iki oğlan" filmi lentə aldı. Filmdə baş operator Marqarita Pilixina idi.

1958-ci ildə çəkdiyi "Onun böyük ürəyi" filmi quruluşçu operator kimi Rasim Ocaqovun ilk sərbəst işi oldu. Film Sumqayıt metallurqlarının həyatına həsr edilmişdi. Ekran əsərində ağır peşə adamları olan qəhrəmanların

keçirdiyi hisslərin, onların xoşbəxt anlarının, sarsıntıların, məşəqqətlərinin inandırıcı şəkildə, ustalıqla əks olunmasında operator kimi Rasim Ocaqovun da böyük əməyi vardı.

Bu filmdən sonra da Rasim Ocaqov quruluşçu operator kimi yeni filmlərin çəkilişində iştirak etdi. "Əsl dost", "Bizim küçə", "Mən rəqs edə-cəyəm", "Sən niyə susursan?", "Bir cənub şəhərində", "Skripkanın sərgüzəşti", "Ömrün iki saati", "Ən vacib müsahibə" kimi ekran əsərlərində işi ilə Azərbaycan kinosunda operatorluq sənətinin ən layiqli nümunələrindən biri olduğunu təsdiq etdi.

Dövrəni keçməyən filmlərin rejissoru

Sənət yolunu belə də davam etdirə bilərdi. Ancaq o, rejissor kimi filmlər çəkməyə can atırdı. Mirzəğa Əliyev adına Azərbaycan Dövlət İncəsənət İnstitutunun (indiki Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncə-

vun rejissorluq sənətində ilk imtahanı, ilk özünü təsdiq olacağına, ilk özünü təsdiq olacağına.

O, tarixi-qəhrəmanlıq janrında çəkilən filmin ssenarisini yenidən işlədi, qəhrəmanların ifaçılarını dəyişdi. Qatır Məmməd obrazını görkəmli aktyor Şahmar Ələkbərova həvalə etdi. 1974-cü il mayın 26-da filmə ictimai baxış keçirildi. Müəyyən iradlar bildirilsə də, film bütövlükdə uğurlu hesab olundu. 1975-ci ildə onun rejissoru olduğu başqa bir film - "Tütək səsi" tamaşaçılara tədqim edildi. Orijinal səhnələri, çəkiliş manerası, mövzunun bədii həlli baxımından Azərbaycan kinosuna bir sıra yeniliklər gətirən bu film Rasim Ocaqovu istedadlı rejissor kimi sənət aləminə yenidən tanıtdı.

Rejissor 1977-ci ildə "Ad günü" filmi çəkdi. 1978-ci il yanvarın 26-da ilk dəfə ümumittifaq televiziyası ilə nümayiş olunan bu film "Azərbaycanfilm" in böyük uğuru hesab edildi. "Ad günü" filmi 1978-ci ildə Azərbaycan Dövlət mükafatına layiq görüldü. 1979-cu ildə Bakıda VIII Ümum-

məktəb yaradan rejissorun ən böyük xidmətlərindən biri də istedadları üzə çıxarması, onları sənətə gətirməsidir. Həmin istedadların bir çoxu məhz onun çəkdiyi filmlərdə oynadığı rollarla aktyorluq fəaliyyətinə başlamışdı. O həm də elə rejissorlardan idi ki, istedadlı aktyoru bir filmdə çəkdikdən sonra onu unutmurdu. Növbəti filmlərin çəkilişlərinə də dəvət edir, uyğun rol verirdi. Həmin aktyorların əksəriyyəti bu gün Azərbaycanın tanınmış sənətkarlarıdır.

"Özgə ömür", "Park", "Təhminə", "Bağlı qapı", "Həm ticarət, həm ziyarət", "Ölsəm, bağışla", "İstintaq" filmləri ilə Rasim Ocaqovun rejissorluq yaradıcılığı zənginləşdi. "Otel otağı" isə rejissorun sonuncu filmi oldu. Bu ekran əsərləri Azərbaycan bədii filmlərinin ən dəyərli nümunələridir. İllər ötsə də, dövr, tamaşaçı zövqləri dəyişsə də, həmin filmlərə maraq azalmır.



sənət Universiteti) Rejissorluq fakültəsinə daxil oldu. Amma ali təhsilli rejissor olduqdan sonra da film çəkmək arzusunun tezliklə həyata keçirə bilmədi. Ona film çəkilişi həvalə olunmurdu. Bir gün "Azərbaycanfilm" in rəhbəri onu çağıraraq Moskvanın qəbul etmədiyi bir filmi - "Gəncəbasarlı qisasçı" filmi yenidən işləməyi tapşırırdı. Bu, Rasim Ocaqov-

ittifaq televiziya filmləri festivalında ekran əsərinə birinci mükafat, 1980-ci ildə isə Berlində ADR televiziyasının diplomu verildi. Bu uğurlardan sonra R.Ocaqova yeni filmlərin çəkilişləri həvalə olunurdu.

Rasim Ocaqov həm də ekran əsərlərinə aktyorları çox böyük ustalıqla seçən rejissorlardan biri sayılır. Odur ki, kino sənətində yeni



Kinorejissor, kinooperator, ssenarist, Xalq artisti, Dövlət mükafatı laureatı Rasim Ocaqov 2006-cı il iyulun 11-də, 72 yaşında dünyadan köçdü. Işıqlı xatirələri və Azərbaycan kino sənətinə xidmətləri isə xatirələrdə yaşayır və yad olunur.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"